

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА АНГЛІЙСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА МЕТОДИКИ
ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ**

МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

**ВИКОРИСТАННЯ ТВОРЧИХ ВИДІВ ДІЯЛЬНОСТІ У ПРОЦЕСІ
НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ**

**Спеціальність - 7014 Середня освіта (Англійська мова та зарубіжна
література)
ОКР – магістер**

Виконавець: Гарапко (Маркова) Е.В.
студентка групи мл-1

_____
(підпис)

Науковий керівник:
канд.пед.наук, доц. Сідун М.М.

_____
(підпис)

Робота допускається до захисту:
Зав. кафедрою:
док.пед.наук, проф. Теличко Н.В

_____
(підпис)

«__» _____ 2019 р.

Мукачево – 2019

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ I. ПЕРЕДУМОВИ ВИКОРИСТАННЯ ТВОРЧИХ ВИДІВ ДІЯЛЬНОСТІ У НАВЧАННІ	6
1.1. Форма навчальної діяльності як дидактична категорія.	6
1.2. Психофізіологічні особливості дітей молодшого шкільного віку.	10
Висновки до першого розділу	12
РОЗДІЛ II. ВПРОВАДЖЕННЯ ТВОРЧИХ ВИДІВ ДІЯЛЬНОСТІ В НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	14
2.1 Творчий педагогічний досвід у англomовній освіті молодших школярів щодо діалогічного та монологічного спілкування.	14
2.2 Окремі види творчої діяльності у процесі навчання англійської мови у початковій школі.	18
2.3. Проект в системі навчання іноземної мови в початковій школі	39
Висновки до другого розділу	54
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ	56
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	59
АНОТАЦІЯ	64
SUMMARY	66

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Оновлення змісту навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах пов'язується, насамперед, із деякими змінами у стратегічних напрямках розвитку сучасної шкільної освіти – спрямуванням навчальної діяльності на формування в учнів необхідних життєвих компетентностей, що, відповідно до вимог навчальних програм, у майбутньому давали б можливість випускникам школи «комфортно почуватися в сучасному світовому мультинаціональному просторі».

Саме в початковий період навчання, зокрема іноземних мов, закладаються основи знань; водночас формуються розумові операції, загальнонавчальні дії та навички. Відсутність такого фундаменту, недостатнє оволодіння учнями початкової школи знаннями та вміннями призводять до суттєвих труднощів у подальшому навчанні в основній і старшій школі.

З огляду на це навчання іноземних мов в Україні починається зі школи I ступеня; зміст його визначено Державним стандартом початкової загальної освіти, за яким «метою вивчення іноземної мови є формування в учнів комунікативної компетентності з урахуванням комунікативних умінь, сформованих на основі мовних знань і навичок, оволодіння уміннями та навичками спілкуватися в усній і письмовій формі з урахуванням мотивів, цілей та соціальних норм мовленнєвої поведінки у типових сферах і ситуаціях», що забезпечується лінгвістичним, мовленнєвим і соціокультурним досвідом, узгодженим із віковими можливостями молодших школярів.

Разом із тим, розв'язання мети та відповідних завдань ускладнюється недостатньою зорієнтованістю вчителів на сучасні інноваційні технології. Форми і методи навчання, що застосовуються у масовій шкільній практиці, часто не відповідають концептуальним засадам і тенденціям модернізації освіти; продовжує домінувати інформаційно-репродуктивне навчання. Це свідчить про недостатній теоретичний рівень володіння та низький рівень практичного використання вчителями різних організаційних форм навчання та підсилює актуальність визначеної теми дослідження.

На сьогодні в Україні є значна кількість досліджень у галузі використання технологій і форм навчання (О. Антипова, А. Антропова, Ю. Бабанський, О. Братанич, І. Прокопенко, О. Харчевникова, І. Чередов, О. Савченко, Р. Спірідонова, Вта ін.

Проте питання, пов'язані з творчими формами навчання іноземних мов молодших школярів, їх варіативного використання та впливу на підвищення рівня навчальних досягнень, досліджені недостатньо. Актуальність порушеної проблеми зумовлена також існуючими в системі освіти суперечностями: між соціальним замовленням на забезпечення якісного володіння іншомовними компетентностями школярів та недостатнім рівнем організації навчання іноземних мов учнів початкової школи; між дидактичним потенціалом застосування різноманітних організаційних форм навчання та відсутністю технології їх варіативного використання в навчанні іноземних мов молодших школярів.

Об'єктом дослідження є процес навчання іноземної мови у початковій школі.

Предмет дослідження: творчі види діяльності як форми навчання молодших школярів англійської мови.

Мета дослідження – виявити вплив використання творчих форм навчання молодших школярів англійської мови на формування іншомовної компетентності учнів.

Відповідно до мети дослідження визначено такі завдання:

1. З'ясувати сутність поняття «творчі види діяльності», розкрити підходи до їх розуміння.
2. Охарактеризувати особливості використання творчих форм навчання іноземних мов молодших школярів.

Методи дослідження. У роботі використовувалася сукупність теоретичних і емпіричних методів дослідження: теоретичний аналіз і синтез наукової літератури, навчально-методичних матеріалів з проблеми дослідження; пряме й опосередковане спостереження, самоаналіз.

Теоретичне значення дослідження полягає в обґрунтуванні варіативного використання творчих форм навчання англійської мови молодших школярів, уточнено сутність поняття «творчі види діяльності» як способу організації взаємодії вчителя й учнів у процесі навчально-пізнавальної діяльності на уроках і в позакласній роботі, спрямованої на досягнення мети навчання; подальшого розвитку набули компоненти іншомовної компетентності (лінгвістичний, соціокультурний, прагматичний) відповідно до завдань формування лінгвістичної (лексичної, граматичної, фонетичної), соціокультурної, загальнонавчальної компетенцій, передбачених навчальними програмами з іноземних мов у початковій школі.

Структура роботи зумовлена логікою побудови наукового дослідження, що витікає з об'єкта, предмета, поставленої мети, завдань. Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків до них, загальних висновків, списку використаних джерел, анотації на українській та англійській мовах.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

У дипломному дослідженні розкрито проблему використання творчих видів діяльності у процесі навчання англійської мови. Робота, яка була проведена нами з даної проблеми, допомогла нам дійти наступних висновків:

Вивчення наукової літератури показало, що в теорії навчання застосовуються поняття: «форми навчання», «форми організації навчання» та «організаційні форми навчання» «види навчальної діяльності», але серед науковців відсутня однаковість тлумачень і вживання цих дефініцій, немає їх чіткого розмежування. Більшість учених (С. Гончаренко, В. Дьяченко, І. Лернер, В. Лозова, О. Савченко, В. Сластьонін, І. Підласий, І. Чередов та ін.) визначають форму навчання важливим аспектом, що безпосередньо впливає на результативний компонент навчального процесу. На основі узагальнення наукових підходів (В. Андрєєв, Ю. Бабанський, В. Галузинський, М. Євтух, Б. Лихачов, В. Оконь, С. Смирнов, М. Фіцула, А. Хуторський, В. Ягупов та інші) у роботі поняття «навчальна діяльність» розглядається як дидактична категорія, що характеризує зовнішній бік способу організації навчального заняття (урок, екскурсія, заняття гуртка тощо) та має такі ознаки: системність організації навчання, часовий і організаційний режими навчання, місце проведення заняття. Сутність поняття «організаційна форма навчання» розкрито як спосіб організації взаємодії вчителя й учнів у процесі навчально-пізнавальної діяльності на уроках і в позакласній роботі, спрямованої на досягнення мети навчання, характерними ознаками чого є внутрішній порядок і способи організації навчальної діяльності, органічне поєднання мети, змісту і методів навчання, різноманітне сполучення способів і методів навчання.

Узагальнюючи різні підходи до класифікації видів навчальної діяльності, слід відзначити, що найбільш повною для навчання молодших школярів іноземних мов на уроках і в позакласній роботі є така: колективні, групові, парні, індивідуальні, ігрові, нетрадиційні (проектна робота, створення мовного портфолію, використання електронних носіїв тощо). Аналіз проблеми видів

навчальної діяльності доводить, що кожна з них має свої переваги та недоліки, що необхідно враховувати при організації навчального процесу. Обираючи у процесі навчання іноземних мов молодших школярів певні види діяльності, необхідно враховувати їх функції: навчально-освітню, виховну, організаційну, психологічну, розвиваючу, систематизуючу, структуруючу, стимулювальну, інтегративну, інтегруючо-диференціюючу, комплексуючу та координуючу.

На основі вивчення наукової літератури з проблеми дослідження доведено, що одним з ефективних шляхів підвищення якості навчання є реалізація принципу варіативності видів діяльності, використання їх творчих форм, що полягає у наявності та підтримці різних моделей педагогічного процесу, плюралізмі методологічних підходів, що розвиваються та вдосконалюються, у забезпеченні множинності сучасних освітніх технологій, що є запорукою підвищення їх якості та конкурентоспроможності на світовому ринку освітніх послуг, також у відображенні реальних змін, що ефективно модернізують освіту. На початковому етапі навчання іноземних мов велике значення має використання творчих форм навчання для розвитку в учнів бажання вивчати іноземні мови, формування елементарних умінь міжособистісного спілкування іноземними мовами з опорою на рідну мову.

Формування належного рівня іншомовної компетентності відбувається за наявності сприятливих дидактичних умов: урахування вікових особливостей учнів; стимулювання їх до вивчення іноземних мов; упровадження прийомів творчої активізації навчально-пізнавальної діяльності учнів; розвиток пізнавального інтересу учнів, моделювання в навчальному процесі типових ситуацій спілкування; забезпечення вчителів і учнів навчально-методичними матеріалами тощо.

Отриманні результати дослідження свідчать про доцільність подальшого теоретичного і практичного дослідження цієї теми, зокрема для навчання окремих видів мовленнєвої діяльності. Крім того, створені в результаті дослідження та розробки матеріали відкривають додаткові можливості адаптації

запропонованої методики для навчання учнів середньої та старшої школи та інших закладів освіти (гімназіях, ліцеях, спеціалізованих школах тощо).

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>